

AURE KOMMUNE

Oppstartsmelding og prosessbeskrivelse – Landbruksplan 2026-2036

I henhold til vedtatt strategisk planstrategi for Aure kommune 2024-2027 legges varsel om oppstart av planarbeidet for landbruksplan for Aure kommune 2026-2036 ut på seks ukers høring fra 17.10.2025 til og med 28.11.2025, refererer til sak 37/25 i Hovedutvalg for kommuneutvikling

VILL
VAKKER
OG VENNLIG

Innhold

Bakgrunn.....	3
Fakta om landbruket i Aure	3
Planens intensjon.....	5
Fokusområder.....	5
Prosessbeskrivelse	5
Prosessbeskrivelse for utarbeiding av landbruksplan 2026-2036.....	6
Relevante planverk	6
Kommunale planer	7
Regionale planer	7
Statlige og overordna føringer	7
Relevante lovverk	7
Lover	7
Referanser	7

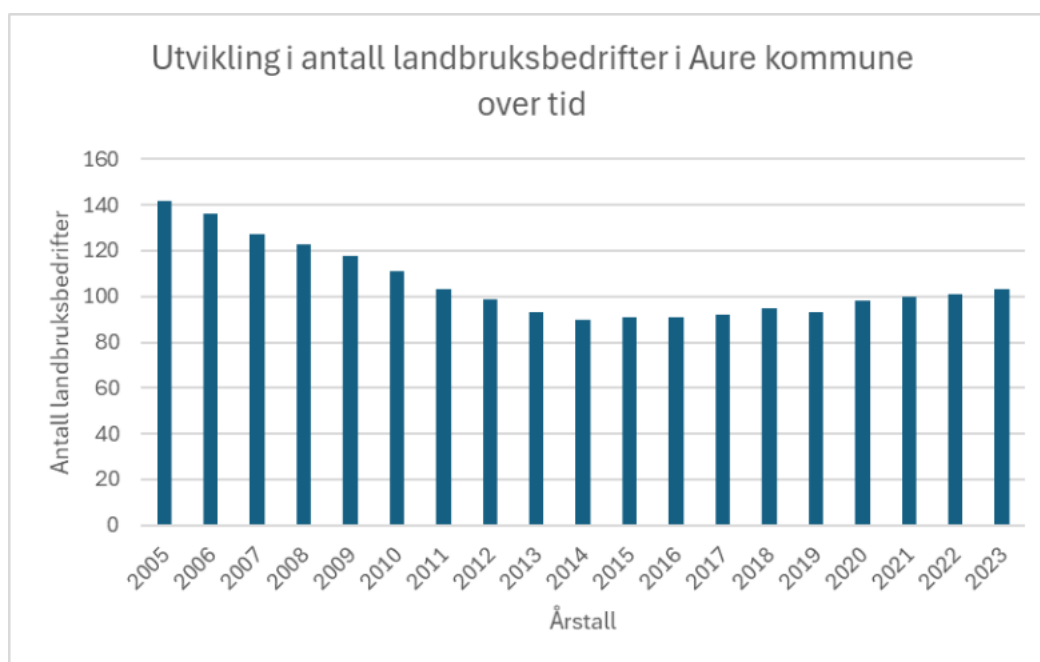
Bakgrunn

Nye Aure kommune fra 2006 har ikke tidligere utarbeidet egen landbruksplan. Landbruk ble tatt inn som en del av Strategisk næringsplan 2018 – 2029. I planstrategien 2024 – 2027 inngår utarbeiding av egen landbruksplan med oppstart i 2025 der ansvarlig enhet for planarbeidet er satt til enhet plan- og drift. Landbruksplan skal være en rullerende plan som fornyes etter endt planperiode.

Definisjonen av landbruk er som følger: Landbruk er en fellesbetegnelse for jordbruk, skogbruk, husdyrhold, hagebruk og andre primærnæringer, reindrift og viltbruk kan også inkluderes under fellesbetegnelsen landbruk (store norske leksikon). Denne planen er tiltenkt å ha hovedfokus på jordbruk og husdyrhold og ekskludere skogbruk og viltbruk.

Fakta om landbruket i Aure

Aure kommune er en betydelig landbrukskommune innad Møre og Romsdal og plasseres midt på i forhold til produksjon på fylkesnivå. Det aktive landbruket gir ringvirkninger for arbeidsplasser og bosetting i kommunen samt bidrar til skjøtsel og vedlikehold av kulturlandskapet. Landbruket i Aure anses som en viktig arbeidsplass og en betydelig del av næringen vi har i kommunen. Ifølge tall hentet fra SSB.no for året 2020, utgjorde jordbruk, skogbruk og fiske 13,9% av næringen i Aure kommune og sysselsatte 234 personer.

Figur 1: Søylediagram som viser utviklingen i antall landbruksbedrifter i Aure kommune over en tidsperiode på rundt 20 år. Data hentet fra statistisk sentralbyrå.

Det har generelt vært en negativ utvikling i antall landbruksbedrifter/aktive gårdsbruk helt siden 2005 og frem til 2015. Det har imidlertid vært en slak, men positiv utvikling siden 2015 og frem til i dag (2025). I 2024 var det 104 søknader om produksjonstilskudd og 488 disponible landbrukseiendommer i Aure kommune (tall produksjonssøknadene 2024 - Landbruksdirektoratet). Samtidig som det på generell basis blir færre bønder, så har utviklinga i landbruket gått i retning av at færre bruk driver mer av dyrkajorda.

Landbruket i Aure er mangfoldig. Den vanligste formen for jordbruk er med storfe og sau. De fleste høster også grovfor som brukes i produksjonen av kjøtt/melk. Noen driver kun jorda og selger grovfor. Det er også noen foretak som driver produksjon av grønnsaker, frukt og bær. Noen foretak har også andre husdyr, som for eksempel geit, hest og høns.

Tabell 1: Viser en oversikt over antall husdyr oppgitt i produksjonstilskuddssøknadene i 2024. Data hentet fra statistisk sentralbyrå.

Husdyr	Antall
Storfe i alt	2089
Kyr i alt	794
Mjølkekyr	587
Ammekyr	207
Andre storfe	1295
Sauer over 1 år	1538
Mjølkegeiter	0
Alssvin i alt	0
Høner	214

Landbruket står ovenfor flere utfordringer som for eksempel krav om løsdriftsdrift innen 2034 som krever store investeringer for å opprettholde antallet melkebruk. Statsforvaltaren i Møre og Romsdal omtaler i sin årsrapport fra 2024 at det ved årsskiftet var det kun 53% av de 563 melkebrukene i fylket som hadde løsdriftsfjøs. De senere årene har flere bruk lagt om drifta fra melkeproduksjon til blant annet ammekyr, og antallet bruk med sau har også økt. I Aure er det også et aktivt hestehold samt andre husdyrhold.

Tabell 2: Viser en oversikt over arealklasser i Aure kommune i 2024. Data hentet fra NIBIO sitt arealbarometer.

Arealklasse	Dekar	Prosent
Fulldyrket jord	20466	3,2
Overflatedyrket jord	612	0,1
Innmarksbeite	3604	0,6
Skog	322959	50,5
Bebyggelse og samferdsel	8065	1,3
Andre areal	284552	44,4
Sum	640258	100

Jordbruksareal i drift har også gått en del ned, særlig i den sørlige delen av kommunen (Tustna). I hovedsak skyldes dette nedleggelse av gårder. Det er flere grunner til at en velger å legge ned, eksempler er mangel på rekruttering, økonomi, konkurranse med utbygging, konkurranse med beite fra hjortedyr, nye krav til husdyrhold og konkurranse om jord. I følge NIBIO (Norsk institutt for naturforskning) sitt arealbarometer så er 4889 dekar mulig ute av drift, noe som tilsvarer 19,2 prosent av totalt dyrka-areal.

Planens intensjon

Landbruksplanen skal bidra til at vi har konkrete strategier og mål både for den offentlige forvaltningen i Aure kommune, men også for den enkelte gårdbruker. Landbruksplanen skal kunne brukes i det daglige gårdsarbeidet i forhold til føringer, samt gi saksbehandlere et verktøy ekstra ved saksbehandling av landbruksrelaterte saker. Aure kommune vil arbeide for at planen kan bidra til å finne løsninger som stimulerer til å overholde mål som blir vedtatt i planen. Der det er hensiktsmessig kan det forpliktes bevilgning av midler til prioriterte tiltak gjennom en egen tiltaksdel vedlagt planen. Dette skal forankres i konkrete mål i handlingsdelen.

Fokusområder

Landbruksplanen skal ta for seg de problemstillingene som finnes i landbruket og finne løsninger for å stimulere til videre drift og utvikling. Nedenfor er det ramset opp fokusområder som er tenkt å være inkludert i landbruksplanen.

Driveplikta og Jordvernet: Hvordan kan vi beholde den eksisterende dyrka jorda i drift og sørge for at nedbygging/gjengroing av dyrka jord minimeres?

Matproduksjon: Det er et nasjonalt mål å øke selvforsyninga av mat. Hvordan skal vi opprettholde/øke matproduksjonen?

Generasjonsskifte og fornying av driftsapparatet: Hvordan kan vi sørge for at generasjonsskifter blir gjort og at gårdsdriften opprettholdes?

Beredskap og bosetting. Gårdsbruk i drift har stor betydning for beredskap og bosettinga i distriktene.

Miljø og klima: Landbruket er viktig for å opprettholde kulturlandskapet. I 2021 sto landbruket for 9,4% av klimautslippene i Norge. Hvordan kan vi opprettholde ett aktivt landbruk som skjønner kulturlandskapet og samtidig reduserer klimautslippet.

Psykisk helse i landbruket: Gårdsbruk drives ofte av enkeltpersoner noe som gjør at man ofte jobber alene. Det kan også være flere utfordringer knyttet til gårdsdriften. Hvordan kan vi jobbe for å ivareta en god psykisk helse i landbruket?

Prosessbeskrivelse

Ansvarlig enhet for planarbeidet er satt til enhet plan- og drift.

Landbruksplanen skal forankres politisk både i Hovedutvalg for kommuneutvikling (KOMUT) og Kommunestyret. Det vil i løpet av utarbeidelsen av landbruksplanen være to offentlige høringer, den ene ved oppstart og den andre når forslag legges fram for ny politisk behandling. I forbindelse med høringene vil arbeidsgruppen invitere samarbeidsrådet for landbruk til informasjonsmøter der det gjennomgås aktuelle høringsdokument og informerer partene om høringen.

Prosessbeskrivelse for utarbeiding av landbruksplan 2026-2036

Aktivitet	Ansvarlig	Tidsrom
Varsel om oppstart legges ut på høring	Hovedutvalg for kommuneutvikling	seks uker
Møte med samarbeidsrådet for landbruket for å informere relevante parter om høringen	Arbeidsgruppen Landbruksplan	Underveis i første høringsrunde
Gå gjennom høringssvar og utarbeide ett første utkast av landbruksplan	Arbeidsgruppen Landbruksplan	Etter høringsfristen er utgått
første utkast av landbruksplanen behandles politisk	Hovedutvalg for kommuneutvikling	
Forslag til landbruksplan legges ut på høring	Hovedutvalg for kommuneutvikling	seks uker
Gå gjennom høringssvar og utarbeide ett revidert forslag for landbruksplan som kan fastsettes politisk	Arbeidsgruppen Landbruksplan	Etter høringsfristen er utgått
Landbruksplanen fastsettes politisk i Hovedutvalg for kommuneutvikling	Hovedutvalg for kommuneutvikling	
Landbruksplanen endelig vedtas i kommunestyret	Kommunestyret	

Relevante planverk

Landbruksplanen som nå skal utarbeides er i hovedsak vedtatt at skal gjennomføres i planstrategi for Aure kommune 2024-2026 (sak: 23/00483). Men planen er også påvirket av andre relevante planverk som er vedtatt både internt i kommunen, i fylket og på nasjonalt plan.

Kommunale planer

- Strategisk planstrategi 2024-2027
- Kommuneplanens samfunnsdel 2021 – 2033
- Strategisk næringsplan 2018 – 2029
- Boligpolitikk plan 2024

Regionale planer

- Fylkesstrategi for landbruket i Møre og Romsdal 2023 - 2036

Statlige og overordna føringer

- Nasjonal jordvernstrategi 2023
- Meld. St. 11 (2023 – 2024) Endring og utvikling, en framtidsrettet jordbruksproduksjon
- Meld. St. 40 (2020 – 2021) Norges handlingsplan for å nå bærekraftsmålene innen 2030
- Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpassing 2018
- Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet 2024
- Jordbruksavtalen som årlig rulleres

Relevante lovverk

Det er flere lovverk som har direkte innvirkning på både hvordan landbruket i Norge drives, men også hvordan det offentlige behandler saker knyttet til landbruket. Alle disse er fordelt utover lover og forskrifter. Nedenfor er det listet de mest sentrale lovverkene for landbruket. I tillegg har disse lovene også flere forskrifter.

Lover

- Lov om jord (jordlova)
- Lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom mv. (konsesjonsloven)
- Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven)
- Lov om dyrevelferd
- Lov planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldsloven)

Referanser

Arealbarometeret, NIBIO

Statistisk sentralbyrå - Jord, skog, jakt og fiskeri

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal, statistikk og kart

Møre og Romsdal Bondelag, fakta og statistikk

Landbruksdirektoratet, utvikling - produksjonstilskuddssøknadene

